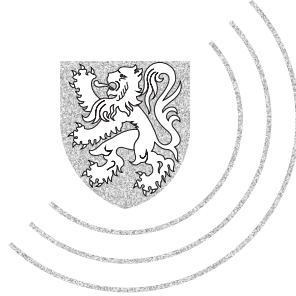

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

4 juli 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met :

1° de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998 ;

2° de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 1 april 1999

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weys ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1150 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	4
I.1 Aard, opzet en algemene situering van de overeenkomsten	4
I.2 Recente evoluties in Gabon en Ivoorkust	4
A. Gabon	4
B. Ivoorkust	5
I.3 Geplande invoeging van een milieu- en sociale clausule in de BLEU-verdragstekst ..	5
II. Algemene bespreking : tussenkomsten van de leden	5
II.1 Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau	5
II.2 Tussenkomst van de heer Frans Ramon	6
III. Algemene bespreking : replieken van de minister	7
IV. Stemmingen	7
IV.1 Artikelsgewijze stemming	7
IV.2 Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van donderdag 30 mei het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten met respectievelijk Gabon en Ivoorkust, na bespreking unaniem aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID

I.1 Aard, opzet en algemene situering van de overeenkomsten

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting situeert de minister vooreerst de institutionele achtergronden van de voorliggende akkoorden. De verdragen in kwestie werden meer bepaald op bilaterale basis gesloten in het kader van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU). Hierin participeren naast het Groothertogdom Luxemburg aan Belgische zijde, de drie gewesten en de federale overheid. De betrokken investeringsakkoorden vormen immers zogenaamde "gemengde verdragen".

Dergelijke verdragen worden trouwens ook reeds meer dan dertig jaar gesloten door de BLEU, en dit bijna uitsluitend met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Men heeft immers moeten vaststellen dat investeren in deze landen doorgaans een merkkelijk hoger risico inhoudt. Daarom hebben de leden van de BLEU een standaardtekst goedgekeurd die zij als basis voor de onderhandelingen aan hun gesprekspartners voorleggen. De minister wijst er daarbij op dat de standaardtekst in kwestie in 1994 ook door de Vlaamse regering werd goedgekeurd.

De Vlaamse regering staat in het algemeen positief tegenover het sluiten van dergelijke investeringsakkoorden, aangezien ze extra waarborgen bieden aan Vlaamse investeerders in het buitenland. Dergelijke buitenlandse investeringen vallen in principe immers onder de wetgeving van het land waar ze gelokaliseerd zijn. Hetgeen betekent dat – zelfs al is die nationale wetgeving investeringsvriendelijk – ze steeds eenzijdig door het ontvangende land in ongunstige zin gewijzigd kan worden. Een verdrag daarentegen, garandeert dat de erin overeengekomen rechten en beschermingsmaatregelen slechts met wederzijdse instemming kunnen worden gewijzigd, terwijl het bovendien ook het af-

dwingen van de verbintenissen door internationale instanties mogelijk maakt.

Bij wijze van voorbeeld vermeldt de minister daarna de voornaamste verdragsbepalingen. Op de eerste plaats genieten investeerders van de betrokken partijen dezelfde behandeling als de binnenlandse investeerders. En om discriminatie ten opzichte van derde partijen te voorkomen, is ook de clausule van de meest begunstigde natie van toepassing. De verdragspartijen verbinden zich bovendien tot een vergoedingsplicht in geval van onteigenende maatregelen. En tenslotte wordt ook een specifiek juridisch kader gecreëerd waarin geschillen kunnen worden geregeld en waarbij de investeerder eventueel een beroep kan doen op internationale arbitrage.

Aangezien de partnerlanden waarmee deze overeenkomsten gesloten werden, landen in volle ontwikkeling zijn, bezitten ze een ruim groeipotentieel. De minister drukt dan ook de hoop uit dat deze verdragen Vlaamse ondernemingen zullen stimuleren om in Gabon en Ivoorkust te investeren, en aldus bij te dragen tot hun ontwikkeling. Mee daarom is het van belang dat deze verdragsprocedures snel zouden worden afgerond.

I.2 Recente evoluties in Gabon en Ivoorkust

Daar er reeds een omstandige schets van de politieke en de economische situatie in de partnerlanden werd opgenomen in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet, wenst de minister zijn verdere uiteenzetting te beperken tot het toevoegen van de meest recente gegevens en evoluties.

In 2001 was de Vlaamse uitvoer naar Afrika, in globo, goed voor 2.585,21 miljoen euro. Dat betekende een daling met 1,26 percent ten overstaan van het jaar 2000. Concrete (d.w.z. geïndividualiseerde) cijfers over Gabon en Ivoorkust zijn niet beschikbaar.

A. Gabon

Gabon is een geprivilegieerd land in West-Afrika. Het heeft immers heel wat natuurlijke rijkdommen en zijn bevolking heeft, naar West-Afrikaanse normen, een behoorlijk inkomen.

In april 2001 werd in de hoofdstad Libreville ook de eerste kliniek geopend waarin mensen die lijden aan aids gratis verzorgd worden. Er dient daarbij

overigens opgemerkt dat zowat 7 percent van de bevolking getroffen is.

Verontrustend is wel de toename van de gewelddadigheid en de stijging van de criminaliteit. In een poging dit tegen te gaan werd in februari 2001 een invoer- en verkoopverbod voor handvuurwapens ingesteld. In juni 2001 braken in Port Gentil, het handelscentrum van Gabon, onlusten uit nadat vooral jonge mensen hun onvrede uitten over hun levenssituatie.

B. Ivoorkust

De minister komt dan tot de toestand in Ivoorkust, een land waarmee België uitstekende bilaterale relaties heeft. Naast een akkoord ter vermijding van dubbelbelasting, werden er met name ook akkoorden gesloten in de maritieme sector en de luchtvaartsector. Het Belgische bedrijfsleven heeft een grote interesse voor het land. Meer dan 300 bedrijven exporteren naar Ivoorkust. Ook de Belgische investeringen aldaar zijn vrij belangrijk. Ze gaan bovendien in stijgende lijn.

De gemeenteraadsverkiezingen, die op 25 maart 2001 plaatsvonden in Ivoorkust, leverden een overwinning op voor het "Rassemblement des Républicains" (RDR) die in 63 van de 197 steden en gemeenten verrassend de sterkste partij werd. De "Parti Démocratique de Côte d'Ivoire" (PDCI) haalde het in 60 steden en gemeenten.

De Ivoriaanse regering startte op 16 april 2001 een campagne voor nationale verzoening. Kabinetsleden bezochten de verschillende regio's om steun te bekomen voor een politiek van nationale eenheid. Een groot deel van de bij de recente onlusten aangehouden oppositieleiden werd vrijgelaten.

I.3 Geplande invoeging van een milieu- en sociale clause in de BLEU-verdragstekst

Tenslotte kan de minister nog meedelen dat hij zich principieel akkoord verklaard heeft met de invoeging van een milieu- en sociale clause in de BLEU-typetekst. Waarmee wordt ingegaan op een wens die reeds meermaals door deze commissie geuit werd. Dergelijke clausules zullen meer bepaald worden goedgekeurd tijdens de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) die net vandaag plaatsvindt. Met die clausules wil men voorkomen dat toekomstige partnerlanden hun milieu- en sociale wetgeving in neerwaartse zin zouden bijstellen om vreemde investeringen te stimuleren.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden het hen voorgelegde ontwerp van decreet te willen goedkeuren. Het feit dat het investeringsvolume naar de twee betrokken landen vooralsnog waarschijnlijk veeleer gering is, doet immers geen afbreuk aan de constatacie dat het risicogehalte er al bij al potentieel toch vrij hoog is. Mogelijks is het zelfs zo dat een staat, naarmate hij minder vreemde investeringen op zijn grondgebied heeft, wel eens geneigd zou kunnen zijn om er ook minder rekening mee te houden. Vandaar dat het wel degelijk belangrijk is om via deze twee akkoorden toch enige bescherming te bieden aan potentiële investeerders.

II. ALGEMENE BESPREKING : TUSSENKOMSTEN VAN DE LEDEN

II.1 Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

Bij de aanvang van zijn tussenkomst verklaart de heer Stefaan Platteau dat de VLD-fractie, vanuit haar traditionele houding van constructief engagement, de twee overeenkomsten zal goedkeuren, zij het dat er toch wel enige vraagtekens geplaatst kunnen worden bij de twee betrokken verdragspartners.

Beide landen hebben immers in niet geringe mate af te rekenen met corruptie en wanbeheer, terwijl ook het fenomeen van de kinderslaven (en dus eigenlijk de handel in kinderen) er nog bijzonder ernstige proporties aanneemt. Dat de situatie in Gabon en Ivoorkust een heel stuk minder erg is dan in het nabije Liberia of Sierra Leone, waar men zelfs kindsoldaten heeft ingezet voor de ergste barbarij, doet niets af van het feit dat het verkopen van kinderen in schuldsavernij een volkomen verwerpelijke praktijk is.

De heer Platteau meent verder ook dat, voor wat Gabon betreft, de bevolking onvoldoende deel heeft aan de opbrengsten van de verkoop van de daar rijkelijk aanwezige bodemschatten (vooral aardolie en uranium). Zijns inziens zouden ook de handelspartners van Gabon, dat wil zeggen voornamelijk de Verenigde Staten, maar ook enkele Europese landen, daarin een meer verantwoordelijke houding moeten aannemen. Zoniet dreigt Gabon op termijn een onbetrouwbare en onstabiele leverancier van grondstoffen te worden.

Verder heeft het land natuurlijk ook te kampen met de traditionele problemen van elk Afrikaans land : de om zich heen grijpende aids-crisis, een volkomen inadequaatsysteem van gezondheids-

zorg, een gebrek aan democratie en politieke stabiliteit en dergelijke meer.

Hoewel het dus moeilijk is om veel sympathie op te brengen voor Gabon als verdragspartner, meent de heer Platteau toch dat het nu voorliggende akkoord dient goedgekeurd te worden. Precies omdat Afrika er zo beroerd aan toe is, moeten we er immers alles aan doen om het te helpen. Net nu mogen we de Afrikanen zeker niet de indruk geven dat we ze laten vallen.

Specifiek voor wat de tweede verdragspartner – Ivoorkust – betreft, wijst de heer Stefaan Platteau erop dat het land nog zeer sterk onder Franse invloed staat. Zowel in politiek als in economisch opzicht heeft de ex-kolonisator er (doorgaans weliswaar achter de schermen) nog heel wat te zeggen.

Daar waar de minister gezegd heeft dat er op economisch vlak nogal wat contacten zijn tussen België en Ivoorkust, meent de heer Platteau dat het daarbij doorgaans niet over Vlaamse bedrijven gaat, maar wel over Waalse en Frans-Brusselse ondernemingen. Iets wat, gezien de hoger genoemde Franse dominantie, overigens ook niet hoeft te verbazen. In de mate dat Vlaanderen wél aanwezig is in Ivoorkust, situeert die aanwezigheid zich veeleer op andere domeinen (zo onder andere de gezondheidszorg).

Ook Ivoorkust ontsnapt overigens niet aan de traditionele kwalen van het Afrikaanse continent. Er wordt al te vaak een loopje genomen met de mensenrechten en de aids-epidemie grijpt meer en meer om zich heen. Maar ook hier gaat de heer Platteau ervan uit dat dit geen redenen mogen zijn om Ivoorkust dan maar in de steek te laten. Wel integendeel zelfs. Het feit dat het land duidelijk nood heeft aan hulp, terwijl het anderzijds toch ook een niet te miskennen economisch potentieel heeft, maakt van het goedkeuren van dit verdrag een uiterst zinvolle operatie.

Afsluitend verklaart de heer Platteau tenslotte dat, zijns inziens, Vlaanderen zich – met de beperkte middelen waarover het beschikt – mee moet inzetten voor de realisatie van een aantal door de Afrikanen zelf vooropgestelde principes, te weten : de bevordering van vrede, democratie en economische ontwikkeling (onder andere via regionale economische integratie) op het Afrikaanse continent.

II.2 Tussenkost van de heer Frans Ramon

De heer Frans Ramon stelt dat er bij dit genre van verdragsbesprekingen principieel ook steeds zou moeten aangegeven worden welke impact eventuele investeringen potentieel kunnen hebben op het algemene welvaartspeil van de bevolking van de betrokken landen. Gezien de zware problemen waarmee de prospectieve verdragspartners toch af te rekenen hebben (de memorie van toelichting heeft het onder andere over een eerder dubieus respect voor de mensenrechten, problemen met de naleving van de fundamentele rechten van kinderen, een hoge werkloosheid, een toenemende schuldgraad e.d.m.), is het immers zinvol om ons af te vragen of Vlaamse investeringen daar überhaupt wel iets kunnen aan wijzigen in positieve zin.

Daarenboven wijst de heer Ramon erop dat de beide landen – hoewel verhoudingsgewijs relatief rijk en stabiel – zeker niet mogen benaderd worden als "eilanden" die los staan van de rest van Afrika. Zowel Gabon als Ivoorkust grenzen immers aan landen die zondermeer armlastig zijn, of die politiek zeer instabiel zijn (sommige van die buurlanden hebben of hadden zelfs af te rekenen met langdurige, en vaak erg wreedaardige, militaire conflicten en burgeroorlogen). Hetgeen vanzelfsprekend een enorme migratoire druk met zich brengt.

Alles bijeen genomen (d.w.z. een erg moeilijke regionale context gekoppeld aan een verre van perfect intern bestuur) kan de heer Ramon zich dan ook terugvinden in de wat terughoudende opstelling die de Europese Unie hier (specifiek ten aanzien van Ivoorkust) aanneemt. Deze houding bestaat er meer bepaald in om de hulp en samenwerking niet zomaar definitief stop te zetten, maar ze slechts zeer geleidelijk, en na grondige evaluatie, opnieuw op te starten. Op die manier blijft men constructief bezig en laat men de gewone man in de straat niet in de steek, terwijl men bij de lokale verantwoordelijken tegelijk toch het bewustzijn aanscherpt dat er in eigen huis orde op zaken gesteld moet worden.

Afsluitend verklaart de heer Ramon ook nog erg verheugd te zijn over de aankondiging van de minister dat er in de toekomst ook een aparte sociale en milieuclausule zal worden opgenomen in de standaardtekst van de BLEU-investeringsakkoorden. Aangezien de partnerlanden in het Zuiden dit – begrijpelijkerwijze – doorgaans niet als hun eer-

ste zorg zien, komt het ons toe om daar de nodige aandacht voor op te brengen.

III. ALGEMENE BESPREKING : REPLIEKEN VAN DE MINISTER

In zijn repliek bevestigt de minister eerst en vooral dat ook hij vanzelfsprekend principieel groot belang hecht aan de hier aangehaalde problemen inzake respect voor de mensenrechten, respect voor de rechten van het kind, bestrijding van de corruptie en dergelijke meer. Zonder daar ook maar in het geringste iets van af te willen doen, benadrukt hij echter tegelijk dat het voorwerp van de nu voorliggende verdragen inherent zeer beperkt is. Het gaat in deze enkel en alleen over een economische kwestie, waarbij bovendien niet uit het oog verloren mag worden dat wij hier in wezen "vragende partij" zijn. De facto kunnen de investeringen immers enkel van hieruit richting Afrika gaan. De omgekeerde richting wordt ook wel gedekt door deze verdragen, maar is in wezen louter theoretisch. Het zijn, met andere woorden, onze investeerders die bescherming behoeven.

In dat licht bezien is het – in tegenstelling tot bijvoorbeeld Europese associatieverdragen, die doorgaans veel ruimer zijn – vrijwel onmogelijk om in BLEU-investeringsakkoorden ook niet-investeringsgerelateerde elementen in te brengen. De tegenpartij heeft daar dan immers geen belang bij, en is dienovereenkomstig gewoon ook niet geïnteresseerd wanneer zulks naar aanleiding van de onderhandelingen ter sprake zou worden gebracht.

Anderzijds onderschrijft de minister wel ten volle de idee om eens grondig na te gaan of directe buitenlandse investeringen ook een gunstig effect sorteren op het algemene welvaartspeil van de lokale bevolking. Zijns inziens moet het zeker mogelijk zijn om te onderzoeken of er een correlatie bestaat tussen een aantal sociale indicatoren en de omvang en het soort van buitenlandse investeringen dat een land weet aan te trekken. Tegelijk wijst hij er echter op dat men van deze oefening geen mirakeloplossingen mag verwachten. In de mate dat er factoren (zoals, bijvoorbeeld, corruptie of het structureel bevoordelen van de eigen clan) zouden geïdentificeerd worden, die belemmerend werken voor een verhoging van het algemene welvaartspeil in een land, betekent dit immers nog niet dat we daar ook effectief iets kunnen aan doen, laat staan via dit soort van verdragen.

Afsluitend stelt de minister dat hij er, ondanks alles, rotsvast van overtuigd blijft dat de houding van constructief engagement die Vlaanderen in deze steeds heeft aangenomen, de enig juiste, en ook de enig werkbare is. Iedere vorm van internationaal engagement, zelfs al is het maar onder de vorm van – louter utilitaire en zakelijke – investeringsverdragen, impliceert immers, weze het dan indirect, een zekere mate van internationaal toezicht op de lokale gang van zaken.

IV. STEMMINGEN

IV.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van tien stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet (betreffende de overeenkomst tussen de BLEU en Gabon) aangenomen bij unanimité van tien stemmen.

Artikel 3

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het derde artikel van het ontwerp van decreet (betreffende de overeenkomst tussen de BLEU en Ivoorkust) aangenomen bij unanimité van tien stemmen.

IV.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met : (1°) de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Gabon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 27 mei 1998 ; (2°) de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Ivoorkust inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, on-

dertekend in Brussel op 1 april 1999" tenslotte
eveneens aangenomen bij unanimité van tien
stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans RAMON

Luc VAN DEN BRANDE
